

Klassieke Verhale deur Charles Dickens

Groot Verwagtinge

My pa se familienaam was Pirrip en my Christelike naam Philip. My kinderlike tong kon egter net Pip sê — en so het ek daardie naam gekry. Ek het my pa of my ma nooit gesien nie. Die vorm van die letters op my pa se grafsteen het my laat dink dat hy 'n vierkantige, stewige man was. Ek het my ma voorgestel as sproetig en siekerig. Ons het in 'n moerasstreek gewoon, 'n donker, plat wildernis naby 'n rivier en ook naby die see.

Op 'n sombere Oukersaand het ek die begraafplaas besoek en begin huil toe 'n verskriklike stem skielik roep: 'Hou op met jou geraas!' 'n Man het tussen die grafstene opgespring. Hy was 'n vreeslike gesig, met vaal klere en 'n groot ysterboei aan sy been.

'Jy bring vir my 'n vyl,' het hy gegrom, 'en jy bring vir my 'n beitel.' Hy het my beveel om dit vroeg die volgende oggend na die ou Battery te bring. 'Of ek haal jou hart en lewer uit,' het hy dreigend gegrom."

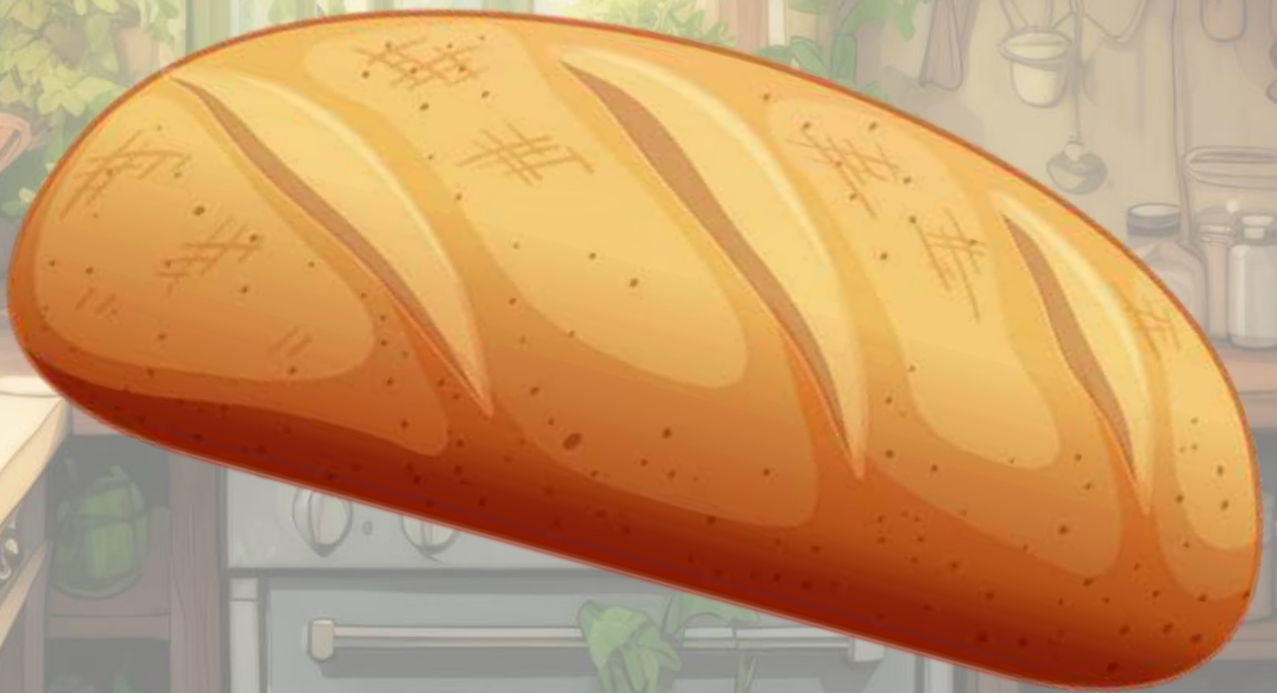
Ek het sonder ophou gehardloop na die smidswinkel waar ek saam met my suster en haar man, die smid Joe Gargery, gewoon het. My suster was lank en maer en het altyd 'n growwe voorskoot gedra. Joe was 'n saggearde, ietwat simpel man.

Van vrees oorweldig kon ek net maak asof ek my aandete eet voordat ek boontoe gegaan het om te gaan slaap.

Vroeg die volgende oggend het ek stilletjies ondertoe gesluip en uit die spens brood, kaas, brandewyn en 'n mooi varkpastei geneem. Ek het 'n vyl uit die smidswinkel gesteel en oor die moerasse gehardloop in die rigting van die ou Battery. Op pad het ek nog 'n man gesien wat ook vaal klere gedra het en 'n ysterboei aan sy been gehad het, maar hy het vinnig verdwyn.

Nadat ek my gesteelde goed afgelewer het, het ek huis toe teruggekeer en gevind dat besoekers vir die Kersmiddagete begin aankom. Daar was meneer Hubble, die wielmaker, en sy vrou; meneer Wopsle, die kerkklerk; en Joe se oom, meneer Pumblechook, 'n welgestelde graanhandelaar. Ek het geëet terwyl ek bang was dat my diefstal ontdek sou word.

Toe gaan my suster om die varkpastei te haal.

Beenboeie is dikwels in die Victoriaanse tyd gebruik om gevangenes vas te hou. Misdadigers is hard behandel, en dit was nie ongewoon dat hulle bene en arms met ysterringe vasgeketting was nie. Wittles, wat kos beteken, is afgelei van die woorde kosvoorrade en beitel.

Uiteindelik het mejuffrou Havisham vir my vyf-en-twintig tarentale gegee en ek het saam met Joe en sy gesel, Dolge Orlick, begin werk. Ek het nie meer Satis Huis besoek nie.

Toe, op 'n noodlottige dag, is my suster aangeval toe sy alleen in die huis was. 'n Geweldige hou teen die agterkant van haar kop het haar verstand byna heeltemal weggeslaan. Gelukkig het 'n vriendin, Biddy, gekom om na haar om te sien.

Ek was in die vierde jaar van my vakleerlingskap toe ek in die herberg deur 'n prokureur, meneer Jaggers, genader is — die forse heer wat ek by mejuffrou Havisham se huis ontmoet het. Dit het geblyk dat ek nou 'groot verwagtinge' het. Hy het egter gesê: 'Die naam van die persoon wat jou vrygewige weldoener is, moet 'n diep geheim bly totdat daardie persoon self kies om dit bekend te maak.'"

Ek was seker dat die persoon mejuffrou Havisham moes wees. Ek het na Londen gegaan, na meneer Jaggers se klerk by Barnard's Inn. Daar het ek saam met Herbert Pocket, die seun van mejuffrou Havisham se neef, Matthew Pocket, gebly. En daar het ek weer die bleek jong man ontmoet met wie ek vroeër baklei het.

'n Vakleerling was 'n jong persoon wat deur 'n bekwame vakman opgelei is, terwyl 'n gesel 'n vakman of ambagsman was wat bekwaam genoeg was om sy werk te doen, maar nog onder die toesig van 'n ervare werkgewer moes werk.

Herbert het vir my vertel hoe mejuffrou Havisham 'n fortuin geërf het, terwyl haar halfbroer baie minder gekry het. Ek het ook gehoor hoe sy verlief geraak het op 'n man wat gesê het hy sou met haar trou, maar toe nie het nie. Daar is geglo dat hy reeds getroud was.

Herbert het my na sy familie se huis geneem, waar ek twee mede-studente ontmoet het. Startop was vriendelik, met 'n sagte, byna vroulike gesigsuitdrukking, maar Bentley Drummle was 'n knorrige man — ryk, lui, trots en agterdogtig.

Ek het bevriend geraak met meneer Wemmick, wat my genooi het na sy vreemde, kasteelagtige huis om sy Bejaarde Ouer, soos hy hom genoem het, te ontmoet.

Kort daarna het ek saam met meneer Jaggers aandete geëet waar ek, soos Wemmick my aangeraai het, die bediende Molly fyn dopgehou het. Later het Joe vir my 'n boodskap van mejuffrou Havisham gebring en toe ek haar gaan besoek, het ek Orlick as die hekbewaker aangetref. Binne het ek Estella ontmoet, nou 'n vrou en selfs mooier as tevore.

'n Koevert met 'n swart rand het ernstige nuus gebring: my suster het die vorige Maandag gesterf.

My een-en-twintigste verjaardag het aangebreek en tog het my weldoener steeds anoniem gebly. Ek het Estella by mevrou Brandley se huis in Richmond gaan besoek en gevind dat Drummle haar die hof maak.

Jare het verbygegaan en ek het steeds dieselfde verkwistende, ledige lewe gelei toe ek een stormagtige aand 'n geluid hoor. Ek het na die bokant van die trap gegaan en my leeslig oor die reling gehou. 'n Man het nader gekom, rof geklee soos 'n seeman. Hy het lang, wit hare gehad en was omtrent sestig jaar oud. Dit was die gevangene van die begraafplaas! Ek was verskrik toe ek ontdek dat hy — en nie mejuffrou Havisham nie — my weldoener was.

Nadat hy tot deportasie gevonnissen is, het hy hard gewerk om my terug te betaal omdat ek vir hom kos en 'n vyl gebring het.

“Jy het edel opgetree, my seun,” het hy gesê. ‘Ek het dit nooit vergeet nie.’ Hy het vir my vertel dat die ander gevangene wat ek op die moerasse ontmoet het, Compeyson genoem is. Kort daarna het Herbert en ek besef dat Compeyson die bose skelm was wat mejuffrou Havisham se hart gebreek het.

Abel Magwitch, my weldoener, het sy lewe in gevaar gestel deur van sy deportasie terug te keer. Terwyl hy weggekrui het, het ek mejuffrou Havisham en haar pleegdogter gaan besoek. Ek het probeer om my bewende stem te beheer toe ek vir Estella sê: ‘Ek het jou lank en innig liefgehad.’”

Estella het my sonder enige emosie aangekyk. Mejuffrou Havisham het haar geleer om haar skoonheid te gebruik om mans te pynig. Toe ek Drummle se naam noem, het sy hoogmoedig gesê: 'Ek gaan met hom trou.' Ek het my gesig met my hande bedek.

Toe ek by die hek van Barnard's Inn aankom, het ek 'n briefie van Wemmick gekry: 'Moenie huis toe gaan nie.' Hy het gewet ek word dopgehou.

Op Wemmick se raad het Herbert vir Magwitch na die huis van sy verloofde by Mill Pond Bank geneem. Intussen het ek planne gemaak om Magwitch op 'n stoomskip na Europa te kry. Wemmick het ook verduidelik hoe meneer Jaggers sy bediende, Molly, verdedig het toe sy aangekla is van die moord op 'n ander vrou. Daar was 'n kind en 'n man by die saak betrokke. Ek het onthou hoe baie meneer Jaggers se bediende soos Estella lyk en was oortuig dat Molly Estella se ma is.

Ek het mejuffrou Havisham gaan besoek. Sy het my gesmeek om haar te vergewe omdat sy Estella so grootgemaak het dat sy 'n yskoue hart het, ver van haar ware natuur af. 'Al is dit nog so lank nadat my gebroke hart tot stof vergaan het — bid ek, doen dit,' het sy gesmeek. Ek het geantwoord: 'Ek kan dit nou doen'.

Toe ek van 'n wandeling in die tuin terugkeer, het ek die ou dame by die vuur sien sit. Skielik het 'n vlam opgeflikker en ek het haar na my toe sien hardloop, 'n warrel van vuur wat oral om haar gebrand het en bo haar kop opgevlam het. Ek het gesukkel om die vlamme met my jas te smoor en toe die tafeldoek van die tafel afgeruk, waardeur die versteende oorblyfsels van die troumaal rondgespat het.

'n Dokter is ontbied, maar dit was te laat vir mejuffrou Havisham. My hande was erg verbrand en Herbert het groot moeite gedoen om my te verpleeg. Magwitch het steeds by Mill Pond Bank weggekruip, en Herbert en hy het baie oor sy lewe gesels. Skielik het alles vir ons duidelik geword: Magwitch was Estella se pa.

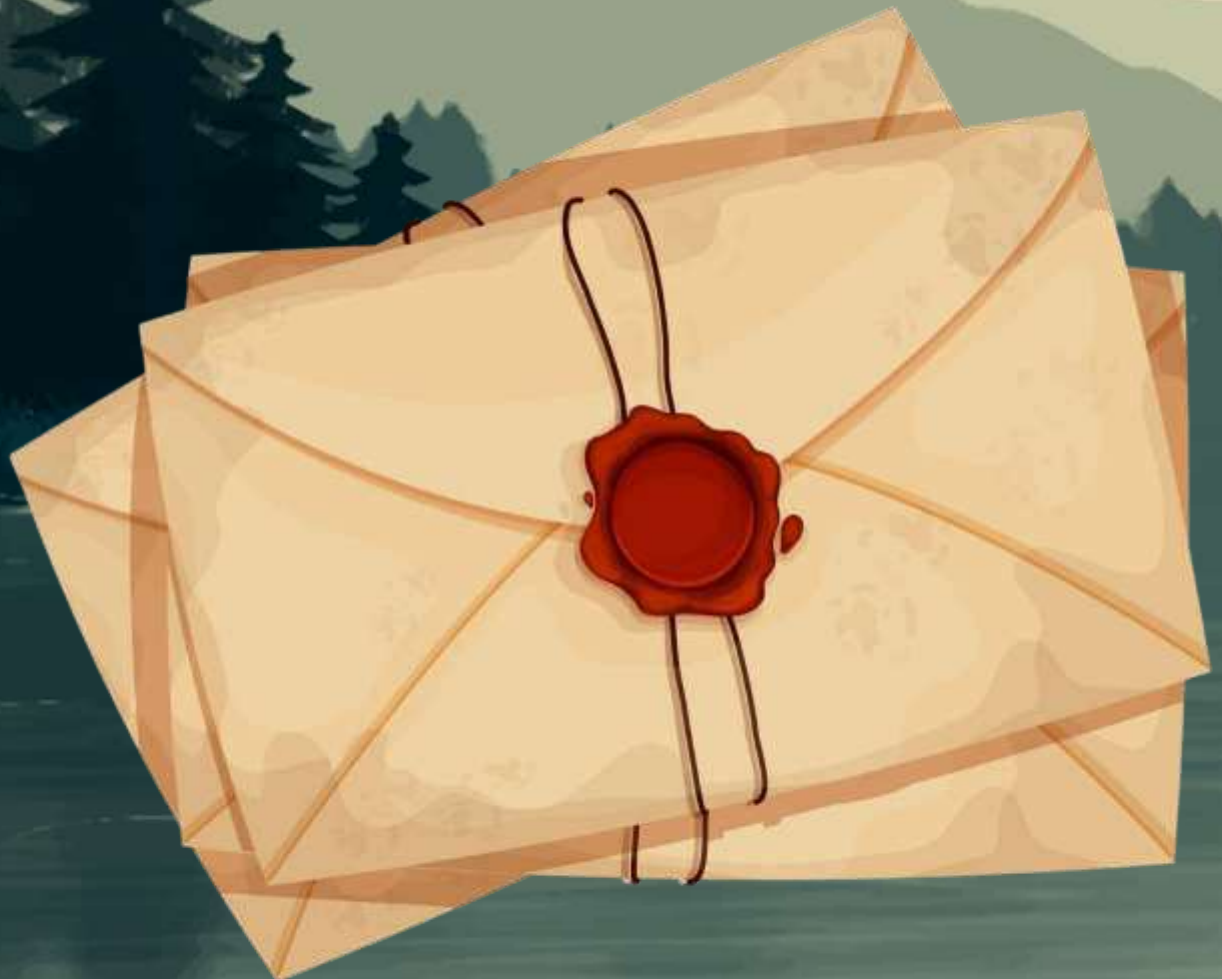
In die Victoriaanse tyd kon selfs klein misdadigers tot deportasie gevonnissen word, wat beteken het dat hulle per boot na Australië gestuur is. Gevangenes wat teruggekeer het, het die risiko geloop om gehang te word.

Kort daarna het ek 'n anonieme brief ontvang wat my gelok het na 'n klein sluis-huisie in die moerasse om nege-uur. Dit was 'n lokval. Ek is net van die dood gered toe Herbert ingestorm het terwyl Orlick my wou doodmaak. Gelukkig het ek die brief laat val en, toe Herbert dit kry, het hy my gevolg.

Woedend van jaloesie het Orlick erken dat hy my suster aangeval het.”

Op 'n Maartdag toe die son warm geskyn het en die wind koud gewaai het, het Herbert, Startop en ek saam met Magwitch met die Teemsrivier afgegaan. Herbert en Startop het geroei en goeie vordering met die gety gemaak, en ons was in posisie toe die stoomskepe nader kom. Skielik het 'n vierroeigalei verskyn. 'n Beampte het uitgeroep: 'Julle het 'n teruggekeerde gevangene daar ... Ek beveel hom om homself oor te gee.' Onder die ander in die galei het Compeyson gesit. 'n Geveg het uitgebreek waartydens Compeyson verdrink het en Magwitch ernstig beseer is.

Omdat hy siek was, is Magwitch toegelaat om op 'n stoel in die hof te sit. Die son het deur die groot vensters ingeskyn terwyl hy tot die dood deur ophanging gevonnissen is.

Die Teems is 'n getyrvier. In Dickens se tyd, toe baie bote nog deur roeispane of seile aangedryf is, was dit belangrik om die stand van die gety te ken voordat 'n reis begin word.

Ek het baie versoeke vir genade ingedien, maar soos die dae verbygegaan het, het Magwitch se gesondheid versleg.

Op 'n dag het ek sy hand vasgehou en vir hom gesê: 'Jy het eens 'n kind gehad ... Sy leef nou. Sy is 'n dame en baie mooi. En ek het haar lief.' Hy is kort daarna oorlede.

Ek het siek geword en weer tot my sinne gekom om te ontdek dat Joe my versorg. Stadig het ek sterker geword, maar een oggend het ek opgestaan en gesien Joe is weg. Ek het hom terug na die smidswinkel gevolg en ontdek dat hy en Biddy besig was om hul troudag te vier.

Daar was niks meer vir my by die huis oor nie. My fortuin was weg en my vriende was gelukkig gevestig. Ek het vir elf jaar oorsee gegaan en as 'n klerk gewerk. Toe ek terugkeer, het Biddy en Joe 'n seun gehad.

Op 'n koue middag het ek Satis Huis besoek, net om te vind
dat dit heeltemal gesloop is. In die verlate tuin het ek 'n
figuur gesien.

‘Estella!’ het ek uitgeroep.

‘Ek het baie verander,’ het sy my gewaarsku. Maar toe ek
haar hand in myne neem om die verwoeste plek te verlaat,
het ek geen teken gesien dat ons weer van mekaar sou skei
nie.

THINK

DIGITAL ACADEMY